

Fremsat den 24. februar 2022 af udenrigsministeren (Jeppe Kofod)

Forslag til folketingsbeslutning
om indsættelse af danske militære bidrag til NATOs kollektive forsvar

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære bidrag kan stilles til rådighed for NATOs kollektive forsvar.

Bemærkninger til forslaget

I. Den sikkerhedspolitiske situation i Europa er alvorligt udfordret af Ruslands omfattende troppeopbygning og militære angreb mod Ukraine. Situationen har udviklet sig til en krise med potentielt store konsekvenser ikke alene for Ukraine, men også for NATO og Kongeriget Danmarks sikkerhed.

NATO fastholder sin to-spors tilgang til Rusland med afskrækkelse og forsvar kombineret med åbenhed for dialog. NATO har siden Ruslands ulovlige annektering af Krimhalvøen i 2014 og destabiliserende aktiviteter i det østlige Ukraine løbende iværksat en række defensive tiltag for at sikre en troværdig afskrækkelses- og forsvarsprofil mod øst. Danmark har som led i de generelle alliancemæssige forpligtelser løbende bidraget til at understøtte NATOs kollektive forsvar.

Som led i NATOs øgede beredskab har Danmark behov for at kunne stille en række militære bidrag til rådighed med henblik på indsættelse i relevante militære indsatser som en del af NATOs kollektive forsvar. Formålet er at demonstrere NATO-landenes alliancesolidaritet og understrege viljen til at beskytte NATOs befolkning og territorium mod enhver aggression.

II. Der anmodes om Folketingets samtykke til at kunne indsætte danske militære bidrag til støtte for NATOs kollektive forsvar i forbindelse med NATOs øgede beredskab frem til udgangen af 2022. Det drejer sig om de danske tilmeldinger til NATOs hurtige reaktionsstyrker på meget højt beredskab (*Very High Readiness Joint Taskforce*, VJTF) for 2022, som omfatter en fregat og et transportfly. Derudover drejer det sig om Danmarks løbende bidrag til NATOs hovedkvarterer og NATO-opererede enheder, herunder stabs- og forbindelsesofficerer, som understøtter alliancens kerneaktiviteter og troværdige afskrækkelsesprofil. Yderligere drejer det sig om et nyt dansk bidrag til NATOs luftmilitære styrkestruktur. Endelig vil der kunne indsættes danske kampflybidrag til håndhævelse af suveræniteten i luftrummet over NATO-landenes territorium. I forbindelse med udskiftning, etablering og hjemtagning af bidragene kan der blive behov for midlertidig udsendelse af yderligere op til ca. 200 personer til bl.a. udpakning, opstilling og klargøring samt nedtagning af faciliteter m.v., herunder etablering af kommunikationsforbindelser.

Fregatbidraget vil være af Iver Huitfeldt- eller af Absalonklassen inklusiv en helikopter med en samlet besætning på op til ca. 150 personer. Opgaverne vil kunne omfatte alle militære maritime opgaver, herunder medvirken til etablering af lokalt søherredømme samt sikring af maritime forbindelsesveje og retten til fri sejlads. Endvidere vil fregatten i en maritim ramme kunne udøve støtte til det landmilitære og luftmilitære område samt medvirke til efterretningsindsigt. De nærmere opgaver for fregatbidraget fastlægges af NATOs militære øverstkommanderende (SACEUR) afhængig af situationens udvikling.

Transportflybidraget vil være et C-130J transportfly med op til ca. 50 personer. Afhængig af placering kan der dertil

komme et nationalt logistisk støtteelement samt en national kommunikationsenhed med op til ca. 30 personer. Opgaverne vil kunne omfatte en bred vifte af luftmilitære transportopgaver, som for eksempel transport af personel og materiel, indsættelse af soldater, nedkastning af forsyninger og evakuering. De nærmere opgaver for transportflybidraget fastlægges af SACEUR afhængig af situationens udvikling.

De løbende bidrag til NATOs hovedkvarterer og NATO-opererede enheder består af: det danske personelbidrag på op til ca. 25 personer til NATOs luftbårne kontrol- og varslingsystem (NAEW/AWACS), som anvendes til at overvåge luftrummet over NATOs territorium og tilstødende områder samt til at føre kontrol med NATOs militære fly, det danske personelbidrag på op til ca. 20 personer til NATOs droneovervågningssystem (AGS), som gennemfører overvågning til søs og på landjorden til støtte for NATOs operationer og øvrige indsatser, det danske kommunikationskompagni på op til ca. 70 personer, der i rammen af NATO støtter NATO-operationer med at etablere signalforbindelser i et givent område, såvel som mellem hovedkvarterer.

Det danske bidrag til håndhævelse af suveræniteten i luftrummet over NATO-landenes territorium vil bestå af op til 20 F-16 kampfly med op til ca. 250 personer. Herudover vil der blive udsendt jordudstyr til støtte for driften af kampflyene. Der vil kunne ske overførsel af personel og materiel fra det eksisterende danske styrkebidrag til NATOs håndhævelse af suveræniteten i luftrummet over Estland, Letland og Litauen som led i NATOs integrerede luftforsvar jf. folketingsbeslutning B 210 af 2. juni 2004.

Bidraget til NATOs luftmilitære styrkestruktur består af et personelbidrag på op til ca. 25 personer til NATOs Joint Force Component, som skal udføre kommando- og kontrolopgaver med at styre fly under NATOs kontrol.

Cyberkapaciteter vil kunne indgå i den danske militære indsats. Kapaciteterne vil kunne indsættes selvstændigt eller som en del af de øvrige danske militære indsatser.

III. Den danske forsvarschef bevarer fuld kommando over de danske bidrag. Retten til at indsætte enhederne i opgaveløsning delegeres til SACEUR i overensstemmelse med fastlagte kommando- og kontrolforhold. Cyberkapaciteten vil udelukkende være underlagt dansk kommando- og instruktionsbeføjelse.

De danske militære bidrag vil gennemføre aktiviteter inden for rammerne af NATOs operationsplaner og magtanvendelsesdirektiver. De danske bidrag vil således bl.a. have adgang til at anvende magt i selvforsvar og i forsvar af allierede styrker og territorium. Indsættelsen sker i forsvars- og afskrækkelsesøjemed, men under særlige omstændigheder, der er nærmere beskrevet i NATOs operationsplaner og magtanvendelsesdirektiver, er der endvidere mulighed for magtanvendelse til at gennemføre de af NATO pålagte opgaver.

Operationsområdet for de danske bidrag vil være NATO-

landenes geografiske ansvarsområde samt internationalt farvand og luftrum. Operationsområdet for danske enheder forventes hovedsageligt at være alliancens østligst beliggende lande, f.eks. Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien og Bulgarien og tilhørende farvand og luftrum. De nærmere operationsområder for de danske bidrag fastlægges af SACEUR afhængig af situationens udvikling.

IV. Det kan ikke udelukkes, at der undtagelsesvist vil kunne forekomme dansk frihedsberøvelse af personer. En tværmilitær taskforce vil håndtere særlige situationer med frihedsberøvede personer, hvis behovet skulle opstå.

V. Det folkeretlige grundlag for de danske militære bidrag vil være retten til kollektivt selvforsvar, jf. FN-pagtens artikel 51, samtykke fra de relevante stater, hvor bidragene indsættes, samt havretten, herunder FNs havretskonvention, der bl.a. indeholder regler om fri sejlads. De danske bidrag vil være underlagt folkeretten, herunder den humanitære folkeret.

VI. Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) har oplyst, at på trods af den sikkerhedspolitiske krise mellem Rusland og Vesten er det fortsat usandsynligt, at Rusland ønsker en åben militær konflikt med NATO. Rusland vil derfor være meget opmærksom på at undgå, at dets militære initiativer, herunder i Ukraine, udløser en væbnet konflikt med NATO. Ruslands ledelse træffer hurtige beslutninger i en snæver kreds af mennesker, der nærer dyb mistro til Vestens intentioner over for Rusland. Det skaber en risiko for, at Rusland i en krise som den nuværende misforstår NATOs hensigter og militære dispositioner. Det kan i sidste ende føre til, at Rusland reagerer skarpere end forventet og eventuelt med militære midler. Foreløbigt har den nuværende krise dog ikke øget denne risiko væsentligt i Danmarks nærområde, da der i forvejen er et betydeligt aktivitetsniveau i Østersøregionen fra både NATO og Rusland. Ruslands militære adfærd i regionen har derudover flere gange i løbet af de seneste år haft en provokerende og aggressiv karakter. FE vurderer derfor, at der INGEN direkte militær trussel er mod de danske fregat- og transportflybidrag tilmeldt VJTF såvel som bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder. Situationen omkring Ukraine er samtidig dynamisk og kan udvikle sig meget hastigt. En omfattende russisk invasion af Ukraine vil medføre stor russisk militær aktivitet nær flere NATO-landes territorium. Dermed stiger risikoen for utilsigtede hændelser og misforståelser også. Den russiske militære trussel mod dan-

ske VJTF-bidrag og bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder kan derfor ændre sig med meget kort varsel. Rusland forsøger i vid udstrækning at fremstille den nuværende krise som et resultat af NATOs aggressive fremfærd og ageren over for Rusland. Rusland kan udnytte yderligere danske og allieredes bidrag til VJTF eller bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder til at gennemføre desinformationskampanjer rettet mod Ruslands egen befolkning såvel som et vestligt publikum. Truslen for påvirkning og desinformation er derfor MEGET HØJ. FE vurderer, at truslen fra spionage og cyberspionage mod danske bidrag til VJTF og bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder er MEGET HØJ. FE vurderer, at truslen fra cyberkriminalitet mod danske bidrag til VJTF og bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder er MEGET HØJ. FE vurderer, at truslen fra cyberaktivisme mod danske bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder er LAV. FE vurderer, at truslen fra destruktive cyberangreb mod danske bidrag til VJTF og bidrag i rammen af øvrige NATO-enheder er LAV.

VII. Da de danske militære bidrag vil indgå i indsatser, hvor det ikke kan udelukkes, at der vil blive anvendt militære magtmidler, forelægges sagen for Folketinget under henvisning til grundlovens § 19, stk. 2, med anmodning om, at Folketinget giver sit samtykke til indsættelse af de danske bidrag.

VIII. Regeringen vil løbende vurdere de danske bidrags sammensætning med henblik på at sikre en effektiv opgaveløsning. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at justere eller forlænge bidragene væsentligt, eller såfremt der skulle ske en væsentlig ændring i forhold til de beskrevne opgaver eller operationsområde, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller om nødvendigt på ny forelægge sagen for Folketinget.

IX. Indsættelser, jf. indeværende beslutningsforslag, vil ændre på den forudsatte brug af de nævnte bidrag, hvilket vil indebære merudgifter i forhold til det forudsatte i dag. Ved indsættelse af de nationale bidrag vil de nærmere opgaver samt operationsområde for de tilmeldte kapaciteter afhænge af situationens udvikling. Dette medfører, at der er uafklarede forhold relateret til operationsmønstre og indsættelseslængde. Der er derfor for nuværende ikke tilstrækkeligt grundlag til at estimere merudgifterne ved indsættelse, der imidlertid må forventes betydelige. Regeringen vil sikre de nødvendige ressourcer til at håndtere Forsvarets opgaver.